

LEHIAKORTASUN, HAZKUNDE ETA GARAPENeko LURRALDE-ESTRATEGIAK

1.- Estrategia ekonomikoak lurralde mailako **dimentsioa** du

80 hamarkadaren bukaeraz geroztik, erregioen lehiakortasuna aintzat hartzen zuten ikuspegiak ugaltzen hasi ziren.

Baina beti ez da horrela izan...

- ✓ Lurraldea gizartearen ekintzez sortutako espazioa non jarduera ekonomikoa gauzatzen den, berriki jarri da balioan.
- ✓ Aurretik Estatuaren izaten zen azterketa enpirikoetan azterketarako oinarritzko unitatea, beti ere, estatu nazio moduan ulertuta.

Globalizazioan nork bere lekua topatu behar du, ordea...

Estrategia ekonomikoen gaineko aztertzaileak jabetu ziren jarduera ekonomikoak bezala berrikuntzak ere leku jakinetan kontzentratzen direla eta beraz, kontzentrazio horiek estatuz azpiko mailetan jokatzeko duten faktoreez azaldu behar zirela. Horrek estatuaren erabateko protagonismoa zalantzan jartzea ekarri zuen.

Lurraldea errealitate konplexu eta aberatsa izan ohi da, gatazkatsua ere bai...

Aktoreen izaera, eginkizun, ardua eta interesei dagokionez.

- Lurraldean bertan aktoreen artean interes desberdinak daude
- Askotariko sail eta politiken parte hartzea ezinbestekoa da.
- Erabateko eragina du gainerako aktoreen lanak ere.

Euskal Herria horren guztiaren adibide da...

- Euskal Herrian hainbat adibide (bai eskumen faltak eragiten dituen ondorioena, bai tokian tokiko proiektu kolektiboek lor dezaketena ere).
- Euskal Herriak badu lurralde bat aski aberatsa lurraldeari lotutako estrategia ekonomikoak garatzeko eta elkarren artean uztartzeko.

Europako Batasuna ere bere buruarekin kritiko, bide berriak bilatzen...

Azken urteotan Europako batasunak aurreko hamarkadetako lurralde estrategietan gabezia hauek nabarmendu ditu, besteak beste:

- *Lurralde estrategia ez da enpresa estrategia...* Esplizituki zehaztu edo hausnartu gabeko estrategia mugatua da
- *Ikuspegi integrala eta bateratzailea behar du...* estrategia horizontalak bai bertikalak ere bai. Enpresei eta sektoreei bideratutako politikez gain zientzia, teknologia, klusterizazioa... sustatzea, alegia.
- *Lurralde strategiak behetik gorako joerak behar ditu...* Aurreko strategiak oso goitik beherakoak (top-down) ziren, aktore bakarra gobernu erregionala zen
- *Lurralde bere osotasunean aktibo garrantzitsua dela jabetzea, baina lurralde bakoitza bere ezaugarriekin...* harreman saredun lurraldea, botere erlazioen arabera aldakorrak diren kultura, balio eta instituzio-oinarri batzuen gainean komunitate garapen proiektu baten inguruan ardatzen da.

2.- Euskal lurralde **egitura** eta lurralde **estrategia**

Euskal Herria lurralde atomizatua eta eskumen mailan asimetrikoa...

- Ipar Euskal Herrian, aitortza faltak lurralde estrategia adostu, hornitu eta gauzatzeko baliabide gabezia, oso oinarri sozial sendoko dinamikek baizik ez dute lortu estrategia moduan gauzatzea.
- Hego Euskal Herrian, halaber, bi autonomia erkidego nagusitan banaturik, lurralde estrategiak bi gidaritza desberdin izan ditu. Interakzio ekonomiko indartsuak izan diren arren, ez da egon lurralde estrategian lankidetzarik

Euskal lurraldetasuna askotarikoa, espezializazio gune ugari eta dinamikoekin...

- Kostaldeak arrantzarekin eta landa guneek laborantzarekin, barnealdeko bailara malkartsuek metalgintza eta zurgintzarekin, hiriburuek merkataritza, zerbitzu aurreratuekin eta formazioarekin...
- Bizitako krisiek eta lurraldearen gaineko ikuspegi mugatuek, hainbat sektore tradizionalen gaineko sustapena mugatu eta tokian toki atzeraldiak eragin.

Lurralde-estrategiak Euskal Herrian

Lurralde estrategia beti ez da hemen erabakitakoa izan...

II. Mundu Gerraz geroztik, oso nabarmenak dira aro bakoitzaren ezaugarriak euskal lurraldeetan.

- Hego Euskal Herriko industrializazio intentsiboak 60 eta 70eko hamarkadetan goitik-behera ezarritakoa izan zen.
- Ipar Euskal Herrian garai beretsuan Parisko diseinu ekonomikoarekin ekonomia erresidentzian oinarritzeko erabakia ere goitik beherakoa izan zen.

Ondorio sakonak utzi zituen Hegoalden zein Iparralden...

- Hegoaldeko industria pisuak kapital metaketa handiak, jarduera kontzentrazio eremu zabalak eta trebakuntza apaleko eskulangile saldo handia behar zituen.
- Ipar Euskal Herriko ekonomia egoiliarak bertatik bertara emandako zerbitzu ekonomia, kanpoko biztanleari zuzendutako kostaldea...

80ko krisiak Hegoalden eskumen berriekin lurralde estrategia bertakotzeko aukera eskaini zuen...

- Euskadiko Autonomia Erkidegoak sistema produktiboaren birmoldaketa eta berpiztea lortu zuen. Oso industrialari, teknologia eta berrikuntzari lotutako kultura, formazioari eta inteligentziari emandako egitura gorpuztu zuen.
- Nafarroako Foru Erkidegoak bere lurralde strategiaren diseinuan eredu arras zentralizatzailearen alde egin zuen aldetik, agerikoa da, oso "mapa" sozioekonomiko desberdinak eragin ditutela urteen poderioz.
- Lehenak lurraldean errotutako enpresa eta inteligentzia sarea eraikitzea lortu du eta bigarrenak, ordea, hiriburuaren inguruan metatu du ekonomiari lotutako kapital soziala eta inteligentzia sarea.

Ipar Euskal Herrian autonomiarik eskuratu gabe ezin joera irauli...

- Ez du lortu garai batean industriak zuen pisuari eustea.
- Ez du ekidin giza kapitalaren galera
- Ez lurralde mailako estrategiarik garatzea ere.

Baina lortu du...

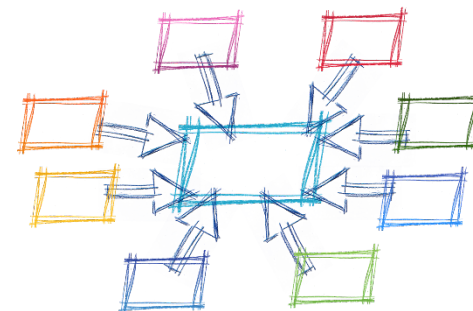
- Bertako eragile sozioekonomikoen aliantzak urtetako lan kritikoiari esker Garapen kontseilua eratu eta bi plan estrategiko egitea (PB2010 eta PB2020).
- Lurralde estrategia baten beharrak eragindako adostasunak ere ekarri du Ipar Euskal Herria herri elkargo bakar batean biltzea.
- Eragile sozioekonomikoen arteko konplizitate eta adostasunak eraikitzea izan da hautua

3.- Aurrera begira, lurralde estrategiaren **euskal erronkak**

Lurralde mailako estrategia ekonomikoa garai berrietara egokitzeko agenda behar al dugu? Gogoan hartzekoak.

Tokian toki oinarriak eta bilakaerak desberdinak izan badira ere, urte hauetako bilakaerak ondorio argi batzuk utzi ditu, 2008ko finantza krisiaren ondoren nabarmenago.

- Garai berriei begira jarritako oinarriak oso modu desorekatuan kokatu dira lurraldean (biztanleria formatua, inteligentzia sarea, enpresen maila teknologikoa, nazioartekotze gaitasuna...).
- Ondorioz, enpresa ugari galtzeaz gain trantsizio ekonomiko eta produktiboaren oinarri berritzaileena duten ekimenak oso eremu gutxitan metatu dira, eta transferentzia maila indartu beharra dago.
- Jardueren kontzentrazioak biztanleriaren (biztanleria formatuenarena) kontzentrazioa ere ekartzen du, alta, gainerako lurraldeek galtzen dute gaitasun hori, beharrezkoa dena tokian tokiko strategiak arrakastaz bideratzeko.

Transiziorako euskal agendaren baitako erronkak...

Erronka unibertsalak

- Espezializazio adimentsua, sektore “gogorretara” bezala sektore bigunetara ere eramatea, ehun ekonomiko osoa indartuz
- Helburu sozialeko ekonomiak sustapen eta presentzia handiagoa izatea, eragin sozial handieneko sektoreetan batez ere
- Organizazioetan antolaketa horizontalak eta parte hartzea indartzea, organizazio sendoago eta erresilienteagoak egiteko
- Iraunkortasun paradigmak sendotasunez artikulatzea (arloan sozial zein ingurugirokoan), enpresak bere inguruari egokitzeko
- Lan legediak eta lan harremanek pertsonen bizimodua aintzat hartzea (kontziliazioa...) bai eta belaunaldi berrien laneratze eraginkorra ere...

Euskal agendaren erronka bereziak

- Lurraldearen luze zabalean eragingo duten strategiak izatea, lurralde osoari baikorki eragiteraino
- Lurralde estrategia orokorrekin batera tokian tokiko estrategia lokalei bide ematea, eskualde bakoitzaren indarguneak balioan jarriaz
- Enpresa txiki eta ertainak, berrikuntzaren aldetik handiek bezainbesteko bultzada jasotzea kolektibo hau garai berrietara ekartzeko...
- Lurraldeen artean organizazioen lankidetzarako eremuak eta praktikak indartzea